

Motion till riksdagen 2024/25:284

av Cecilia Engström (KD)

Förbättrad grundmotorik hos barn

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda behovet av nationella riktlinjer för att förbättra barns grundmotorik och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Fysisk aktivitet och motorisk utveckling är grundläggande för barns hälsa och välmående. Forskning visar att barns grundmotorik har försämrats över tid, vilket är särskilt påtagligt bland flickor och barn i socioekonomiskt utsatta områden.¹ Motorisk kompetens, såsom att kunna slå en kullerbytta, gå baklänges eller balansera på ett ben, är grundläggande för barns fysiska och psykiska hälsa och deras framtida livskvalitet.

Denna negativa trend innebär att många barn redan i tidig ålder hamnar i ett motoriskt utanförskap, vilket i sin tur kan leda till minskat självförtroende, lägre fysisk aktivitet och sämre hälsa. Det är därför avgörande att samhället tar krafttag för att vända denna utveckling.

En kartläggning genomförd av Gymnastikförbundet och andra idrottsförbund visar att över 30 kommunala skolor i Stockholm inte öppnar sina idrottsytor för föreningslivet på kvällar och helger.² Dessa ytor, som borde vara fulla av barn och unga, står istället tomma. Samtidigt rapporterar många idrottsföreningar om ett stort behov av renovering och förbättring av befintliga anläggningar, samt om redskap som tjockmattor och plintar som står oanvända i låsta förråd.

Ökad nyttjandegrad av redan befintliga idrottshallar, lokaler, och ytor för idrott är av största vikt, för att inte bara öka tillgängligheten för fler barn och unga, men också sett

¹ Ericsson, I. (2017). "Motorik, koncentrationsförmåga och skolprestationer: studier av hur motorikträning och daglig fysisk aktivitet påverkar skolprestationer". Svensk Idrottsforskning, 3(4), 25–33.

² Svenska Gymnastikförbundet (2022). "Öppna skolidrottshallarna för fler – En kartläggning av tillgången till idrottsanläggningar i Stockholm."

till kostnadseffektivitet. Till exempel, kan kommunerna se till att alla tillgängliga idrottsytor inom skolans verksamhet öppnas upp för föreningsidrott på kvällar och helger. Likaså att göra alla befintliga redskap i skolidrottshallarna tillgängliga för föreningarna. Regeringen har gett i uppdrag till Centrum för idrottsforskning (CIF) att kartlägga och analysera idrottsrörelsens tillgång till idrottsanläggningar, främst inom kommunala skolfastigheter. Detta är bra. Uppdraget ska redovisas i mars 2025. Men mer behöver göras. Regeringen behöver tillsätta en utredning om att ta fram nationella riktlinjer rörande användning av idrottsanläggningar för att öka tillgängligheten.

Utbildning och vidareutbildning av idrottslärare och pedagoger behövs för att säkerställa kunskapen inom grundskolan i gymnastik och grundmotorisk träning. Idag är alltför många lärare i idrott och hälsa, särskilt i lägre årskurser, inte utbildade idrottslärare. En starkt kompetens hos lärare är avgörande för att effektivt kunna förbättra barnens motoriska färdigheter och därmed deras övergripande hälsa. Samarbetet mellan Gymnastikförbundet och lärosäten är ett viktigt steg i rätt riktning och bör uppmuntras.

För att möta det ökande behovet av idrottsanläggningar bör Boverket inkludera idrott i sin vägledning till kommunerna, vilket skulle underlätta byggandet av nya anläggningar. Det är bra om man planerar för idrott redan när ett område byggs. En långsiktig planering för idrottsytor och anläggningar är nödvändig för att säkerställa att alla barn och unga har tillgång till ändamålsenliga platser för fysisk aktivitet.

Skolan är en nyckelmiljö för att främja barns hälsa, då den når alla barn och erbjuder schemalagd idrott samt möjligheter till fysisk aktivitet under raster och fritidsverksamhet. Kristdemokraterna anser att vi behöver utöka undervisningstiden i ämnet idrott och hälsa i grundskolan. Enligt timplanen ska grundskolan ha totalt 600 timmar idrott och hälsa, vilket vi vill utöka till 700 timmar. Tyngdpunkten av timmarna bör läggas på mellan- och högstadiet, då många barn slutar idrotta på sin fritid. All motion behöver inte ske inom idrottsämnet. Det finns många goda exempel på hur skolor arbetar aktivt för att barnen ska få fysisk aktivitet varje dag, genom rastaktiviteter, promenader och rörelsepauzer i undervisningen. Vi vill också ha en ökad samverkan mellan idrottsklubbar och fritidshemsverksamheten då fler kan få chansen att träna och att upptäcka föreningslivet samtidigt som familjepusslet kan underlättas om en del av barnens träning kan ske på fritidstid. Vidare är det viktigt att förskollärare, idrottslärare och fritidspedagoger har kunskap inom grundläggande motorik. Den grundmotoriska kompetensen behöver stärkas hos alla barn.

Att förbättra barns motoriska kompetens är inte bara viktigt för att de ska kunna röra sig bättre – det har också en rad andra hälsofördelar. Forskning visar att motorisk kompetens är kopplad till ökad fysisk aktivitet, förbättrad självkänsla, minskad risk för depression och ångest, samt bättre sömn och koncentrationsförmåga.

För att vända den negativa trenden med försämrad grundmotorik bland barn måste tillgången till idrottsytor och redskap utnyttjas fullt ut, idrottslärare ha den kompetens som krävs, och finnas goda förutsättningar för att bygga nya idrottsanläggningar. Mer behöver göras för att förbättra barns motoriska utveckling och hälsa.

Cecilia Engström (KD)